

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ПРИ ПРИПИНЕННІ ПОДАТКОВОГО ОБОВ'ЯЗКУ

Одним із найдавніших та змістовніших принципів в регулюванні відносин оподаткування є принцип рівності. Відповідно до ст. 4 «Основні засади податкового законодавства України» Податкового кодексу України рівністю всіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації забезпечує однаковий підхід до всіх платників податків. незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу. Виходячи з таких вихідних засад рівності, набуваються всі підстави однакових підходів як до однотипних категорій платників, так і до обов'язку одного і того ж платника протягом певного терміну часу.

В той же час, динаміка податкового обов'язку не означає його беззаперечної сталості. Принциповими моментами при цьому є виникнення, зміна та припинення податкового обов'язку. Особливо дискусійним на сьогодні є момент припинення обов'язку платників податків або така його зміна, яка корегує як безпосередньо правовий статус такої зобов'язаної особи, так і процедури його реалізації. Саме тому момент припинення податкового обов'язку набуває відповідної формалізації при знятті з обліку платника податку. Відповідно до пункту 11.11 Розділу XI Наказу Державної податкової адміністрації України від 22.10.2010 № 979 зняття з обліку платників податків в органах державної податкової служби здійснюється у такому порядку. Щодо платників податків, державна реєстрація припинення яких здійснюється згідно з Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», підставою для зняття їх з обліку в органах державної податкової служби є надходження від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи із зазначенням номера та дати внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру. Дата зняття з обліку відповідає даті закриття останньої картки особових рахунків платника податків або даті отримання повідомлення державного реєстратора про проведення державної реєстрації припинення платника податків у разі, якщо на момент отримання такого повідомлення були закриті всі картки особових рахунків такого платника податків.

Згідно із статтею 40 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» від 15.05.2003 № 755-IV державний реєстратор у день державної реєстрації припинення юридичної особи відповідно до статей 36-39 цього Закону зобов'язаний надіслати відповід-

ним органам статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України повідомлення про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи із зазначенням номера та дати внесення відповідного запису до Єдиного державного реєстру. Сюди ж додаються також відомості реєстраційної картки на проведення державної реєстрації припинення юридичної особи, що є підставою для зняття юридичної особи з обліку в органах статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України. Повідомлення про проведення державної реєстрації припинення юридичної особи на підставі рішення суду щодо ліквідації юридичної особи та відомості відповідної реєстраційної картки є підставою для зняття юридичної особи з обліку в органах статистики, державної податкової служби, Пенсійного фонду України. Порушення справи про банкрутство не є підставою для зняття з обліку платника податків в органах державної податкової служби.

Безумовно, що подібна процедура не може здійснюватись поза межами реалізації контролюючих повноважень представника владного суб'єкту. Фактично, йдеться про контроль власником за припиненням фінансових зобов'язань, які мають безумовно виконувати платники податку. Повноваженнями щодо проведення таких контролюючих дій як раз і наділяються контролюючі органи та органи стягнення. Відповідно до підпункту 78.1.7 пункту 78.1 статті 78 Податкового кодексу України документальна позапланова виїзна перевірка здійснюється у випадку, коли розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця, порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків.

Пунктом 11.3 Розділу XI Наказу Державної податкової адміністрації України від 22.10.2010 № 979 деталізується ситуація, коли у разі отримання документів та/або якщо розпочато процедуру реорганізації юридичної особи (крім перетворення), припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця. Це обумовлюється тим, що в даному випадку йдеться про випадок, коли порушено провадження у справі про визнання банкрутом платника податків або подано заяву про зняття з обліку платника податків. При цьому органом державної податкової служби приймається рішення про проведення документальної позапланової перевірки платника податків, який перебуває на обліку в такому органі. Згідно із пунктом 78.4 статті 78 Податкового кодексу України про проведення документальної позапланової перевірки керівник органу державної податкової служби приймає рішення, яке оформлюється наказом. Отже, орган державної податкової служби має право розглядати одержані судові рішення про порушення провадження у справі про банкрутство та відомості з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних

осіб – підприємців як підставу для проведення позапланової перевірки платника податків у зв'язку із припиненням такого платника податку.

Таким чином, процесуальним документом, на підставі якого орган державної податкової служби має право здійснювати позапланову документальну перевірку платника податків у зв'язку із банкрутством, є рішення керівника органу державної податкової служби, оформлене наказом. Тобто в цій ситуації йдеться про наявність комплексної межі стосовно публічного та приватного регулювання. З одного боку, наочна процедура банкрутства, що є безпосередньою сферою упорядкування приватно-правовими нормами. З іншого боку, публічне регулювання стосується податкових наслідків цього, що обумовлює необхідність та особливості процедурного регулювання контролюючих дій стосовно поведінки платників при такій реорганізації та наслідків цього.

Згідно із пунктом 11.2 Розділу XI Наказу Державної податкової адміністрації України від 22.10.2010 № 979 у зв'язку з припиненням платника податків органи державної податкової служби розпочинають та проводять процедури, передбачені цим розділом, у разі одержання хоча б одного з таких документів (відомостей):

- заяви за ф. № 8-ОПП від платника податків, поданою згідно з пунктом 11.1 цього розділу;
- відомостей державного реєстратора про внесення до Єдиного державного реєстру запису про рішення засновників (учасників) юридичної особи, уповноваженого ними органу про припинення юридичної особи;
- відомостей з Єдиного державного реєстру чи ЄДРПОУ, повідомлення органу державної реєстрації про закриття відокремленого підрозділу;
- судових рішень або відомостей з Єдиного державного реєстру, іншої інформації щодо прийняття судом рішень про порушення провадження у справі про банкрутство чи визнання банкрутом платника податків, порушення справи або прийняття рішення судом про припинення юридичної особи, визнання недійсною державної реєстрації чи установчих документів платника податків, зміну мети установи, реорганізацію платника податків.

Вишемирський М. В.

*Національний університет Державної податкової
служби України, здобувач*

ДО ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПОДАТКОВОЇ ПІЛЬГИ

Шляхом закріплення певних преференційних механізмів, за рахунок застосування податкових пільг формуються особливі податкові режими, в умовах яких платниками реалізується змінений податковий обов'язок. При